TEISINGUMO TEISMO (ketvirtoji kolegija) SPRENDIMAS

2015 m. lapkričio 19 d.*

„Prašymas priimti prejudicinį sprendimą — Prejudicinio sprendimo priėmimo skubos tvarka procedūra — Teismų bendradarbiavimas civilinėse bylose — Jurisdikcija ir teismo sprendimų, susijusių su santuoka ir tėvų pareigomis, pripažinimas bei vykdymas — Reglamentas (EB) Nr. 2201/2003 — 23 straipsnio a punktas — Teismo sprendimų, susijusių su tėvų pareigomis, nepripažinimo pagrindai — Viešoji tvarka“

Byloje C-455/15 PPU

dėl *Varbergs tingsrätt* (Varbergo (Švedija) pirmosios instancijos teismas) 2015 m. rugpjūčio 25 d. nutartimi, kurią Teisingumo Teismas gavo 2015 m. rugpjūčio 28 d., pagal SESV 267 straipsnį pateikto prašymo priimti prejudicinį sprendimą byloje

P

prieš

Q

TEISINGUMO TEISMAS (ketvirtoji kolegija),

kurį sudaro ketvirtosios kolegijos pirmininko pareigas einantis trečiosios kolegijos pirmininkas L. Bay Larsen, teisėjai J. Malenovský, M. Safjan, A. Prechal (pranešėja) ir K. Jürimäe,

generalinis advokatas M. Wathelet,

posėdžio sekretorius I. Illéssy, administratorius,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį ir įvykus 2015 m. spalio 27 d. posėdžiui,

išnagrinėjęs pastabas, pateiktas:

— P, atstovaujamo *advokat* A. Heurlin ir M. Hellner,

— Q, atstovaujamos advokatų K. Gerbausko ir H. Mackevičiaus,

— Švedijos vyriausybės, atstovaujamos A. Falk, U. Persson, C. Meyer-Seitz ir L. Swedenborg,

— Ispanijos vyriausybės, atstovaujamos M. Sampol Pucurull,

— Lietuvos vyriausybės, atstovaujamos D. Kriaučiūno ir J. Nasutavičienės,

* Proceso kalba: švedų.

— Europos Komisijos, atstovaujamos M. Wilderspin, padedamo *advokater* S. Samuelsson ir M. Johansson,

susipažinęs su generalinio advokato nuomone,

priima šį

Sprendimą

1 Prašymas priimti prejudicinį sprendimą pateiktas dėl 2003 m. lapkričio 27 d. Tarybos reglamento (EB) Nr. 2201/2003 dėl jurisdikcijos ir teismo sprendimų, susijusių su santuoka ir tėvų pareigomis, pripažinimo bei vykdymo, panaikinančio Reglamentą (EB) Nr. 1347/2000 (OL L 338, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 19 sk., 6 t., p. 243), ir visų pirma jo 23 straipsnio a punkto ir 24 straipsnio išaiškinimo.

2 Šis prašymas pateiktas nagrinėjant P, gyvenančio Švedijoje, ir Q, gyvenančios Lietuvoje, ginčą dėl jų vaikų globos teisių.

Teisinis pagrindas

1980 m. Hagos konvencija

3 1980 m. spalio 25 d. Hagoje sudarytos Konvencijos dėl tarptautinio vaikų grobimo civilinių aspektų (toliau – 1980 m. Hagos konvencija) 13 straipsnyje nustatyta:

„Nepaisant ankstesnio straipsnio nuostatų, valstybės, į kurią kreipiamasi, teismo ar administracinė institucija neprivalo nurodyti grąžinti vaiką, jei asmuo, įstaiga ar kita organizacija, kuri prieštarauja, kad vaikas būtų grąžintas, įrodo, kad:

a) asmuo, įstaiga ar kita organizacija, kuri rūpinosi vaiku, vaiko išvežimo ar laikymo metu iš tiesų nesinaudojo globos teisėmis arba neprieštaravo ar vėliau sutiko, kad vaikas būtų išvežtas ar laikomas; arba

b) yra didelė rizika, kad vaiką grąžinus jam būtų padaryta fizinė ar psichinė žala arba kad vaikas paklius į kitą netoleruotiną situaciją.

Teismo ar administracinė institucija taip pat gali atsisakyti nurodyti grąžinti vaiką, jei ji nustato, kad vaikas prieštarauja grąžinimui ir jau yra sulaukęs tokio amžiaus ir brandos, kai tikslinga atsižvelgti į jo nuomonę.

<…>“

4 1980 m. Hagos konvencija įsigaliojo 1983 m. gruodžio 1 d. Visos Europos Sąjungos valstybės narės yra jos susitariančiosios šalys.

Sąjungos teisė

5 Reglamento Nr. 2201/2003 21 konstatuojamojoje dalyje skelbiama:

„Valstybėje narėje atliekamas teismo sprendimų [Valstybėje narėje priimtų teismo sprendimų] pripažinimas ir vykdymas turėtų būti grindžiamas abipusiu pasitikėjimu, o nepripažinimo pagrindai turėtų būti minimalūs.“

6 Šio reglamento 8 straipsnio „Bendroji jurisdikcija“ 1 dalyje nustatyta:

„Valstybės narės teismai turi jurisdikciją bylose, susijusiose su tėvų pareigomis vaikui, kurio nuolatinė gyvenamoji vieta tuo metu, kai byla patenka jų žinion, yra toje valstybėje narėje.“

7 Minėto reglamento 11 straipsnyje „Vaiko grąžinimas“ numatyta:

„1. Tais atvejais, kai globos teises turintis asmuo, institucija ar kita organizacija prašo valstybės narės teismą priimti sprendimą remiantis [1980 m. Hagos konvencija], sugrąžinti neteisėtai išvežtą ar kitoje nei jis nuolat gyveno [iki pat neteisėto išvežimo ar negrąžinimo] valstybėje narėje laikomą vaiką, taikomos šio straipsnio 2–8 dalys.

<…>

6. Jei teismas priėmė nutartį [sprendimą] dėl vaiko negrąžinimo pagal [1980 m.] Hagos konvencijos 13 straipsnį, tas teismas turi tiesiogiai arba per savo centrinę instituciją perduoti teismo įsakymo [sprendimo] dėl negrąžinimo ir atitinkamų dokumentų, visų pirma teismo posėdžio protokolo, kopiją valstybės narės, kurioje tas vaikas iki neteisėto išvežimo ar negrąžinimo turėjo nuolatinę gyvenamąją vietą, jurisdikciją turinčiam teismui arba centrinei institucijai, kaip nustatyta pagal nacionalinę teisę. [Teismas turi gauti visus nurodytus dokumentus per mėnesį nuo sprendimo dėl vaiko negrąžinimo priėmimo dienos.]

7. Jei viena iš šalių į valstybės narės, kurioje vaikas iki neteisėto išvežimo ar negrąžinimo turėjo nuolatinę gyvenamąją vietą, teismus dar nesikreipė, šio straipsnio 6 dalyje minėtą informaciją gavęs teismas ar centrinė institucija turi pranešti šalims ir pakviesti jas pagal nacionalinę teisę per tris mėnesius nuo pranešimo teikti teismui teikimus, kad teismas galėtų apsvarstyti vaiko globos klausimą.

Nepažeisdamas šiame reglamente pateikiamų jurisdikcijos taisyklių, teismas užbaigia [nutraukia] bylą, jei per tą laikotarpį negauna jokių teikimų.

8. Nepaisant sprendimo dėl negrąžinimo pagal 1980 m. Hagos konvencijos 13 straipsnį, bet kuris vėlesnis vaiką grąžinti reikalaujantis sprendimas, kurį priėmė pagal šį reglamentą jurisdikciją turintis teismas, siekiant užtikrinti vaiko grąžinimą yra vykdomas <...>“

8 Reglamento Nr. 2201/2003 15 straipsnyje „Perdavimas teismui, geriau tinkančiam nagrinėti bylą“ nustatyta:

„1. Išimties tvarka valstybės narės teismai, turintys jurisdikciją nagrinėti bylą iš esmės, manydami, kad kuris nors kitos valstybės narės, su kuria vaiką sieja konkretus [ypatingas] ryšys, teismas būtų tinkamesnis nagrinėti bylą ar kurią nors konkrečią jos dalį, ir jei tai labiausiai atitinka vaiko interesus, gali:

a) sustabdyti atitinkamą bylą arba jos dalį ir paraginti šalis pateikti pareiškimą tos kitos valstybės narės teismui pagal šio straipsnio 4 dalį; arba

b) prašyti kitos valstybės narės teismą prisiimti jurisdikciją pagal šio straipsnio 5 dalį.

2. Šio straipsnio 1 dalis taikoma:

a) šalies prašymu, arba

b) paties teismo iniciatyva, arba

c) kitos valstybės narės, su kuria vaiką sieja konkretus [ypatingas] ryšys, teismo prašymu pagal šio straipsnio 3 dalį.

Perdavimui paties teismo iniciatyva ar kitos valstybės narės teismo prašymu turi pritarti bent viena šalis.

3. Vaikas laikomas turinčiu konkretų [ypatingą] ryšį su valstybe nare, kaip minėta šio straipsnio 1 dalyje, jei ta valstybė narė:

a) iškėlus bylą šio straipsnio 1 dalyje minėtame teisme, tapo vaiko nuolatine gyvenamąja vieta; arba

b) yra buvusi vaiko nuolatinė gyvenamoji vieta; arba

c) yra vaiko pilietybės vieta; arba

d) [vieno iš] tėvų pareigų turėtojų nuolatinė gyvenamoji vieta; arba

e) vieta, kurioje yra vaikui priklausantis turtas, ir byla yra susijusi su vaiko apsaugos priemonėmis, susijusiomis su šio turto administravimu, išsaugojimu ar perleidimu.

4. Valstybės narės teismai, turintys jurisdikciją nagrinėti bylą iš esmės, nustato terminą, per kurį tos kitos valstybės narės teismas perima bylą savo žinion pagal šio straipsnio 1 dalį.

Jei teismai per tą laiką neperima bylos, teismas, kuriame buvo iškelta byla, toliau naudojasi jurisdikcija pagal 8–14 straipsnius.

5. Tos kitos valstybės narės teismai tais atvejais, kai dėl konkrečių bylos aplinkybių tai labiausiai atitinka vaiko interesus, per šešias savaites nuo bylos iškėlimo juose pagal šio straipsnio 1 dalies a arba b punktą priima jurisdikciją. Šiuo atveju teismas, kuriame pirmiausia buvo iškelta byla, atsisako jurisdikcijos. Priešingu atveju teismas, kuriame pirmiausia buvo iškelta byla, toliau naudojasi jurisdikcija pagal 8–14 straipsnius.

<…>“

9 Šio reglamento 23 straipsnyje „Teismo sprendimų, susijusių su tėvų pareigomis, nepripažinimo pagrindai“ numatyta:

„Teismo sprendimas, susijęs su tėvų pareigomis, nepripažįstamas, jeigu:

a) toks pripažinimas akivaizdžiai prieštarauja valstybės narės, kurioje prašoma jį pripažinti, viešajai tvarkai, atsižvelgiant į tai, kas naudingiausia vaikui;

<…>“

10 To paties reglamento 24 straipsnyje „Draudimas peržiūrėti kilmės valstybės narės teismo jurisdikciją“ nustatyta:

„Kilmės valstybės narės teismo jurisdikcija negali būti peržiūrima. Tikrinimas, ar tai atitinka viešąją tvarką, kaip nurodyta <...> 23 straipsnio a punkte, negali būti taikomas jurisdikcijos taisyklėms, išdėstytoms 3–14 straipsniuose.“

11 To paties reglamento 26 straipsnis „Draudimas peržiūrėti teismo sprendimą iš esmės“ suformuluotas taip:

„Teismo sprendimas jokiomis aplinkybėmis negali būti peržiūrimas iš esmės.“

Pagrindinė byla ir prejudicinis klausimas

12 Iš prašymo priimti prejudicinį sprendimą matyti, kad P ir Q kartu susilaukė vaikų V, gimusios 2000 m., ir S, gimusios 2009 m. Pora susituokė 1997 m. ir kartu gyveno iki 2003 m. (skyrybų metai). 2003 m. sausio 6 d. Šilutės rajono apylinkės teismas paskelbė sprendimą dėl santuokos nutraukimo. 2006 m. tas pats teismas nutraukė sutartį dėl santuokos teisinių pasekmių. Pastaruoju sprendimu V gyvenamoji vieta nustatyta su motina Q, bet globos teisės buvo suteiktos abiem tėvams. Tačiau 2005 m. šeima išvyko iš Lietuvos ir apsigyveno Švedijoje; ten jie 2006 m. buvo įrašyti į gyventojų registrą. S gimė Švedijoje. Abu vaikai kalba švediškai ir lankė mokyklą Falkenberge (Švedija), kur gyveno dauguma asmenų, su kuriais jie bendraudavo.

13 2013 m. lapkričio 27 d. P sužinojo, kad Q ir abu vaikai dingo. Paaiškėjo, kad Q susisiekė su Falkenbergo savivaldybės socialinėmis tarnybomis; šios pradėjo tyrimą dėl Q pareiškimo, jog ji pati ir jos vaikai nukentėjo nuo P padarytų nusikalstamų veikų. Apie šias veikas buvo pranešta policijai; Q ir vaikai buvo apgyvendinti prieglaudoje. Po kelių mėnesių dėl P pradėtas parengtinis tyrimas buvo nutrauktas. Vis dėlto jam buvo uždrausta bendrauti su Q ir vaikais.

14 2014 m. kovo 29 d. Q išsivežė abu vaikus į Lietuvą. Tuo metu abu tėvai bendrai dalijosi abiejų vaikų globos teisėmis. 2014 m. kovo 31 d. vaikai buvo įrašyti į Šilutės (Lietuva) savivaldybės gyventojų registrą.

15 2014 m. balandžio 8 d. Šilutės rajono apylinkės teisme Q pareiškė ieškinį P ir paprašė, kad šis teismas priimtų laikiną sprendimą dėl S gyvenamosios vietos ir globos ir sprendimą, pagal kurį jai būtų mokami alimentai už abu vaikus.

16 2014 m. balandžio 11 d. P prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiame teisme pareiškė ieškinį Q ir paprašė, kad jam būtų suteiktos abiejų vaikų išimtinės globos teisės.

17 Tą pačią dieną Šilutės rajono apylinkės teismas laikinai nustatė S gyvenamąją vietą su motina.

18 2014 m. birželio mėn. P pagal 1980 m. Hagos konvenciją pateikė Švedijos Karalystės užsienio reikalų ministerijai (*Utrikesdepartementet*) prašymą grąžinti vaikus.

19 2014 m. rugsėjo 4 d. Vilniaus apygardos teismas atmetė P pateiktą prašymą grąžinti vaikus, o 2014 m. spalio 21 d. Lietuvos apeliacinis teismas patvirtino šį sprendimą, grindžiamą 1980 m. Hagos konvencijos 13 straipsniu.

20 2014 m. spalio 18 d. po teismo posėdyje, kuriame Q nedalyvavo, atlikto tyrimo prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas laikinai suteikė P išimtines S globos teises.

21 2014 m. balandžio 8 d. iškeltoje byloje 2015 m. vasario 18 d. sprendimu Šilutės rajono apylinkės teismas nustatė S gyvenamąją vietą su Q ir priteisė iš P alimentus už abu vaikus.

22 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas mano turįs jurisdikciją pagal Reglamento Nr. 2201/2003 8 straipsnio 1 dalį, nes reiškiant ieškinius Šilutės rajono apylinkės teisme 2014 m. balandžio 8 d. ir pačiame prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiame teisme 2014 m. balandžio 11 d. abiejų vaikų nuolatinė gyvenamoji vieta, kaip tai suprantama pagal šią nuostatą, buvo Švedijoje.

23 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiame teisme P teigė, jog tam, kad šis teismas toliau nagrinėtų pagrindinę bylą, 2015 m. vasario 18 d. Šilutės rajono apylinkės teismo priimtas sprendimas neturi būti pripažintas. Anot jo, atsisakymą pripažinti reikia grįsti Reglamento Nr. 2201/2003 23 straipsnio a punktu.

24 P sutinka, kad pagal šio reglamento 24 straipsnį paprastai draudžiama peržiūrėti kilmės valstybės narės teismo jurisdikciją. Tačiau, anot jo, šioje nuostatoje nenurodytas šio reglamento 15 straipsnis, kuriuo Šilutės rajono apylinkės teismas grindė savo jurisdikciją. Šis teismas esą pažeidė šį 15 straipsnį, nes prisiėmė jurisdikciją, nors prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas neprašė jo to daryti.

25 Be to, P teigia, kad Šilutės rajono apylinkės teismas taip pat padarė išvadą, jog, kadangi Lietuvos teismas atsisakė grąžinti vaiką remdamasis 1980 m. Hagos konvencijos 13 straipsniu, šio vaiko nuolatinė gyvenamoji vieta nuo šiol yra Lietuvoje.

26 P sutinka, kad su viešąja tvarka susijusi išlyga turi būti aiškinama siaurai, tačiau teigia, kad išlieka tam tikra diskrecija užsienio teismo padarytos didelės klaidos atveju. Jo nuomone, Šilutės rajono apylinkės teismas padarė tokią didelę klaidą, nes tyčia ar dėl neatsargumo pažeidė ne tik Reglamento Nr. 2201/2003 15 straipsnį, bet ir pagrindinį principą, pagal kurį galutinį sprendimą bylose dėl vaikų grobimo priima vaiko pirminės nuolatinės gyvenamosios vietos valstybės teismas.

27 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiame teisme Q teigia, kad pagal minėto reglamento 24 straipsnį draudžiama tikrinti valstybės narės teismo jurisdikciją. Atsisakyti pripažinti 2015 m. vasario 18 d. Šilutės rajono apylinkės teismo paskelbtą sprendimą būtų galima tik tuomet, jei jis prieštarautų viešajai tvarkai. Tačiau, anot Q, taip nėra, nes aiškiai matyti, kad P netinkamai vykdo tėvo pareigas, todėl S turi likti gyventi su savo motina. Tai buvo konstatuota keturiuose skirtinguose procesuose. Be to, vaikai lanko mokyklą Lietuvoje, nėra pavojaus jų sveikatai ar vystymuisi ir nepažeista jokia teisės nuostata. Vilniaus apygardos teismas ir Lietuvos apeliacinis teismas nusprendė, kad motina teisėtai atsivežė abu vaikus į Lietuvą. Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismui neturėtų kilti jokių abejonių dėl šių teismų ir Lietuvos institucijų atlikto vertinimo.

28 Q taip pat pažymi, kad iki 2015 m. vasario 18 d. P aktyviai dalyvavo procesuose Lietuvos teismuose. Jis taip pat turėjo procesines priemones skųsti priimtus sprendimus. Be to, jis savo paties iniciatyva atsisakė prašymo, kad V gyvenamoji vieta būtų nustatyta su juo; taigi, jis sutiko, kad šis vaikas gyventų su savo motina Lietuvoje. Todėl, prašydamas suteikti jam S globą, P pažeidžia teisėtus abiejų vaikų interesus.

29 Šiomis aplinkybėmis *Varbergs tingsrätt* (Varbergo pirmosios instancijos teismas) nusprendė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui tokį prejudicinį klausimą:

„Ar prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas, taikydamas Reglamento Nr. 2201/2003 23 straipsnio a punktą ar kitą nuostatą ir nepaisydamas šio reglamento 24 straipsnio, privalo atsisakyti pripažinti sprendimą, kurį 2015 m. vasario 18 d. priėmė Šilutės rajono apylinkės teismas <…>, ir todėl tęsti su globos teisėmis susijusią dabar jo nagrinėjamą bylą?“

Dėl prejudicinio sprendimo priėmimo skubos tvarka procedūros

30 *Varbergs tingsrätt* (Varbergo pirmosios instancijos teismas) prašė, kad šis prašymas priimti prejudicinį sprendimą būtų nagrinėjamas pagal Teisingumo Teismo procedūros reglamento 107 straipsnyje nustatytą prejudicinio sprendimo priėmimo skubos tvarka procedūrą. Jis paaiškino, kad po to, kai S išvyko su motina 2014 m. kovo 29 d., P nebeturi galimybės su ja matytis. Jei pagrindinės bylos nagrinėjimas užsitęstų, tai galėtų sukelti žalos šio vaiko interesams ir pakenkti jo santykiams su tėvu.

31 Konstatuotina, pirma, kad prašymas priimti prejudicinį sprendimą pateiktas dėl Reglamento Nr. 2201/2003, priimto remiantis pirmiausia EB 61 straipsnio c punktu (dabar – SESV 67 straipsnis), esančiu ESV sutarties trečiosios dalies V antraštinėje dalyje, skirtoje laisvės, saugumo ir teisingumo erdvei, išaiškinimo, todėl šis prašymas patenka į Procedūros reglamento 107 straipsnyje apibrėžtą prejudicinio sprendimo priėmimo skubos tvarka procedūros taikymo sritį.

32 Antra, reikia pažymėti, kad ši byla susijusi su šešiamečiu vaiku, atskirtu nuo tėvo daugiau nei metus, ir kad, pasak prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo, tėvas nebeturi galimybės matytis su vaiku. Vadinasi, užsitęsus dabartinei padėčiai galėtų būti rimtai pakenkta būsimiems šio vaiko ir tėvo santykiams.

33 Šiomis aplinkybėmis Teisingumo Teismo ketvirtoji kolegija, remdamasi Procedūros reglamento 108 straipsniu, vadovaudamasi teisėjos pranešėjos siūlymu ir išklausiusi generalinį advokatą, nusprendė patenkinti nacionalinio teismo prašymą nagrinėti prašymą priimti prejudicinį sprendimą skubos tvarka.

Dėl prejudicinio klausimo

34 Savo klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia sužinoti, ar Reglamento Nr. 2201/2003 23 straipsnio a punktą reikia aiškinti taip, kad tokiomis aplinkybėmis, kokios susiklostė pagrindinėje byloje, šia nuostata valstybės narės teismui, kuris mano turįs jurisdikciją spręsti vaiko globos klausimą, leidžiama atsisakyti pripažinti kitos valstybės narės teismo sprendimą dėl šio vaiko globos.

35 Primintina, kad remiantis šio reglamento 21 konstatuojamąja dalimi jis pagrįstas koncepcija, pagal kurią valstybėje narėje priimtų teismo sprendimų pripažinimas ir vykdymas turi būti grindžiamas abipusiu pasitikėjimu, o nepripažinimo pagrindai turėtų būti minimalūs.

36 Laikantis šios sistemos Reglamento Nr. 2201/2003 23 straipsnį, kuriame įtvirtinti galimi sprendimo dėl tėvų pareigų nepripažinimo pagrindai, reikia aiškinti siaurai, nes jis yra kliūtis įgyvendinti vieną iš pagrindinių šio reglamento tikslų, primintą pirmesniame šio sprendimo punkte.

37 Todėl, nors Teisingumo Teismas neturi kompetencijos apibrėžti valstybės narės viešosios tvarkos turinio, jis privalo kontroliuoti ribas, kurių laikydamasis valstybės narės teismas gali remtis šia sąvoka, atsisakydamas pripažinti kitos valstybės narės teismo priimtą sprendimą (pagal analogiją žr. Sprendimo *Diageo Brands*, C-681/13, EU:C:2015:471, 42 punktą).

38 Be to, skirtingai nuo 2000 m. gruodžio 22 d. Tarybos reglamento (EB) Nr. 44/2001 dėl jurisdikcijos ir teismo sprendimų civilinėse ir komercinėse bylose pripažinimo ir vykdymo (OL L 12, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 19 sk., 4 t., p. 42) 34 straipsnio 1 punkte įtvirtintos viešosios tvarkos išlygos, nagrinėtos šio sprendimo pirmesniame punkte nurodytoje teismo praktikoje, Reglamento Nr. 2201/2003 23 straipsnio a punkte reikalaujama, kad sprendimas dėl galimo atsisakymo pripažinti būtų priimtas atsižvelgiant į tai, kas naudingiausia vaikui.

39 Todėl minėto reglamento 23 straipsnio a punkte numatyta viešosios tvarkos išlyga turėtų būti remiamasi tik jei, atsižvelgiant į tai, kas naudingiausia vaikui, kitoje valstybėje narėje priimto teismo sprendimo pripažinimas būtų toks nesuderinamas su valstybės, kurioje prašoma pripažinti sprendimą, teisės sistema, kad juo būtų pažeistas kuris nors pagrindinis principas. Tam, kad būtų paisoma to paties reglamento 26 straipsnyje įtvirtinto draudimo iš esmės peržiūrėti kitoje valstybėje narėje priimtą sprendimą, pažeidimas turėtų būti akivaizdus teisės normos, kuri valstybės, kurioje prašoma pripažinti sprendimą, teisės sistemoje laikoma esmine, arba teisės, kuri toje teisės sistemoje pripažįstama pagrindine, pažeidimas, atsižvelgiant į tai, kas naudingiausia vaikui (pagal analogiją žr. Sprendimo *Diageo Brands*, C-681/13, EU:C:2015:471, 44 punktą).

40 Tačiau, kiek tai susiję su pagrindine byla, iš Teisingumo Teismo turimos medžiagos nematyti, kad yra tokia teisės norma, kuri Švedijos Karalystės teisės sistemoje būtų laikoma esmine, arba teisė, kuri toje teisės sistemoje pripažįstama pagrindine, ir kad jos būtų pažeistos pripažinus 2015 m. vasario 18 d. Šilutės rajono apylinkės teismo sprendimą.

41 Vis dėlto P teigia, kad šis sprendimas neturi būti pripažintas pagal Reglamento Nr. 2201/2003 23 straipsnio a punktą, nes minėtas teismas prisiėmė jurisdikciją pažeisdamas šio reglamento 15 straipsnį.

42 Šiuo aspektu reikia priminti, kad nurodyto reglamento 24 straipsnyje kategoriškai draudžiama peržiūrėti kilmės valstybės narės teismo jurisdikciją ir aiškiai nurodyta, kad to paties reglamento 23 straipsnio a punktas negali būti pagrindas tokiai peržiūrai.

43 P teisingai teigia, kad Reglamento Nr. 2201/2003 24 straipsnyje pateikta nuoroda tik į šio reglamento 3–14 straipsnius, bet ne į jo 15 straipsnį.

44 Tačiau reikia pažymėti, kad Reglamento Nr. 2201/2003 15 straipsnis, esantis šio reglamento II skyriuje „Jurisdikcija“, papildo šio skyriaus 8–14 straipsniuose įtvirtintas jurisdikcijos taisykles bendradarbiavimo mechanizmu, kuris leidžia valstybės narės teismui, pagal kurią nors iš šių taisyklių turinčiam jurisdikciją nagrinėti bylą, išimties tvarka perduoti bylą kitos valstybės narės teismui, geriau tinkančiam ją nagrinėti.

45 Vadinasi, kaip savo nuomonės 72 punkte pabrėžia generalinis advokatas, dėl vienos valstybės narės teismo tariamai padaryto minėto reglamento 15 straipsnio pažeidimo kitos valstybės narės teismas neįgyja teisės peržiūrėti pirmojo teismo jurisdikcijos, nepaisant to, kad to paties reglamento 24 straipsnyje įtvirtintame draudime šis 15 straipsnis aiškiai neminimas.

46 Apskritai pažymėtina, kad valstybės, kurioje prašoma pripažinti sprendimą, teismas, nepažeisdamas Reglamento Nr. 2201/2003 tikslo, negali atsisakyti pripažinti kitos valstybės narės teismo sprendimo tik dėl to, kad mano, jog šiame sprendime buvo netinkamai taikyta nacionalinė ar Sąjungos teisė.

47 P taip pat mano, kad turi būti leidžiama nepripažinti minėto sprendimo, nes priešingu atveju būtų pažeisti principai, kuriais grindžiama tame pačiame reglamente numatyta neteisėtam vaikų išvežimui taikoma sistema.

48 Šiuo klausimu pažymėtina, kad Reglamento Nr. 2201/2003 11 straipsnyje įtvirtintos specialios nuostatos dėl neteisėtai išvežto ar kitoje, nei jis nuolat gyveno iki pat neteisėto išvežimo ar negrąžinimo, valstybėje narėje neteisėtai laikomo vaiko grąžinimo.

49 Be to, šio straipsnio 8 dalyje numatyta atskira procedūra, leidžianti išspręsti galimą šioje srityje priimtų vienas kitam prieštaraujančių sprendimų problemą (šiuo klausimu žr. Sprendimo *Rinau*, C-195/08 PPU, EU:C:2008:406, 63 punktą ir Sprendimo *Povse*, C-211/10 PPU, EU:C:2010:400, 56 punktą).

50 Taigi net jei pagrindinėje byloje kiltų sunkumų dėl neteisėto vaiko negrąžinimo, jie turėtų būti sprendžiami ne pagal Reglamento Nr. 2201/2003 23 straipsnio a punktą atsisakant pripažinti tokį sprendimą, kaip 2015 m. vasario 18 d. Šilutės rajono apylinkės teismo sprendimas, o prireikus taikant šio reglamento 11 straipsnyje numatytą procedūrą.

51 Pagal šią procedūrą vaiko nuolatinės gyvenamosios vietos iki neteisėto išvežimo ar negrąžinimo valstybės narės teismui leidžiama priimti naujesnį sprendimą, siekiant užtikrinti vaiko grąžinimą į valstybę narę, kurioje jis nuolat gyveno iki pat neteisėto išvežimo ar negrąžinimo.

52 Tačiau svarbu priminti, kad prieš priimdamas tokį sprendimą jurisdikciją turintis teismas turi atsižvelgti į motyvus ir įrodymus, kuriais buvo grindžiamas sprendimas negrąžinti vaiko (Sprendimo *Povse*, C-211/10 PPU, EU:C:2010:400, 59 punktas).

53 Iš viso to, kas išdėstyta, darytina išvada, kad į pateiktą klausimą atsakytina: Reglamento Nr. 2201/2003 23 straipsnio a punktą reikia aiškinti taip, kad jeigu, atsižvelgiant į tai, kas naudingiausia vaikui, nepadaryta akivaizdaus teisės normos, kuri valstybės narės teisės sistemoje laikoma esmine, arba teisės, kuri toje teisės sistemoje pripažįstama pagrindine, pažeidimo, šia nuostata šios valstybės narės teismui, kuris mano turįs jurisdikciją spręsti vaiko globos klausimą, neleidžiama atsisakyti pripažinti kitos valstybės narės teismo sprendimo dėl šio vaiko globos.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

54 Kadangi šis procesas pagrindinės bylos šalims yra vienas iš etapų prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo nagrinėjamoje byloje, bylinėjimosi išlaidų klausimą turi spręsti šis teismas. Išlaidos, susijusios su pastabų pateikimu Teisingumo Teismui, išskyrus tas, kurias patyrė minėtos šalys, nėra atlygintinos.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (ketvirtoji kolegija) nusprendžia:

2003 m. lapkričio 27 d. Tarybos reglamento (EB) Nr. 2201/2003 dėl jurisdikcijos ir teismo sprendimų, susijusių su santuoka ir tėvų pareigomis, pripažinimo bei vykdymo, panaikinančio Reglamentą (EB) Nr. 1347/2000, 23 straipsnio a punktą reikia aiškinti taip, kad jeigu, atsižvelgiant į tai, kas naudingiausia vaikui, nepadaryta akivaizdaus teisės normos, kuri valstybės narės teisės sistemoje laikoma esmine, arba teisės, kuri toje teisės sistemoje pripažįstama pagrindine, pažeidimo, šia nuostata šios valstybės narės teismui, kuris mano turįs jurisdikciją spręsti vaiko globos klausimą, neleidžiama atsisakyti pripažinti kitos valstybės narės teismo sprendimo dėl šio vaiko globos.

Parašai.